

INSTRUKCJA MINISTRÓW TRANSPORTU DROGOWEGO I LOTNICZEGO ORAZ SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 22 września 1956 r.

w sprawie zasad i trybu udzielania ostrzeżeń kierowcom i traktorzystom, zatrzymywania pozwoleń na prowadzenie pojazdów mechanicznych i wkładek kontrolnych do karty traktorzysty oraz nakładania i ściągania grzywien w drodze mandatu karnego.

Przepisy ogólne.

§ 1. Przy udzielaniu ostrzeżeń kierowcom i traktorzystom, zatrzymywaniu pozwoleń na prowadzenie pojazdów mechanicznych, wkładek kontrolnych do karty traktorzysty i pozwoleń na prowadzenie pojazdów mechanicznych dla praktykanta, w myśl przepisów rozporządzenia z dnia 27 października 1937 r. o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem z dnia 15 grudnia 1953 r. (Dz. U. z 1954 r. Nr 3, poz. 6 i z 1956 r. Nr 1, poz. 2) i w myśl przepisów zarządzenia z dnia 5 września 1954 r. w sprawie pozwoleń na prowadzenie pojazdów mechanicznych (Monitor Polski Nr 85, poz. 974), oraz przy nakładaniu i ściąganiu grzywien w drodze mandatu karnego w myśl zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 lutego 1956 r. zmieniającego zarządzenie z dnia 29 kwietnia 1952 r. w sprawie ustalenia wykroczeń, za które organy Milicji Obywatelskiej upoważnione są do nakładania i ściągania grzywien w drodze mandatu karnego (Monitor Polski Nr 20, poz. 260), należy stosować zasady i tryb postępowania, ustalone w niniejszej instrukcji.

§ 2. Ilekroć w instrukcji jest mowa:

- 1) o pozwoleniu, należy przez to rozumieć pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych,
- 2) o pozwoleniu praktykanta, należy przez to rozumieć pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych dla praktykanta,
- 3) o pojeździe, należy przez to rozumieć pojazd mechaniczny,
- 4) o wkładce traktorzysty, należy przez to rozumieć wkładkę kontrolną do karty traktorzysty,
- 5) o organach kontroli drogowej, należy przez to rozumieć umundurowanych funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej regulujących bądź kontrolujących ruch drogowy, umundurowanych kontrolerów ruchu drogowego wydziałów komunikacji drogowej prezydentów wojewódzkich rad narodowych oraz nie umundurowanych inspektorów gospodarki samochodowej posiadających legitymację wystawioną przez Ministerstwo Transportu Drogowego i Lotniczego uprawniającą do kontroli ruchu drogowego, z tym zastrzeżeniem, że do wymierzania i pobierania grzywien w drodze mandatu karnego upoważnione są tylko organy Milicji Obywatelskiej i kontrolerzy ruchu drogowego.

Przepisy szczegółowe.

§ 3. 1. Za przekroczenie przepisów o ruchu drogowym wynikających z ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. z 1921 r. Nr 89, poz. 656, z 1928 r. Nr 18, poz. 151 i Nr 23, poz. 202, z 1934 r. Nr 110, poz. 976 i z 1948 r. Nr 10, poz. 73) i rozporządzeń wydanych na jej podstawie organ kontroli drogowej może:

- 1) wymierzyć i pobrać grzywnę w drodze mandatu karnego w granicach posiadanych uprawnień lub też
- 2) skierować sprawę do kolegium orzekającego celem ukarania.

2. W razie gdy przekroczenie nastąpiło nieumyślnie, nie zagraziło bezpieczeństwu i nieznacznie naruszyło porządek ru-

chu, organ kontroli drogowej zamiast zastosowania środków, o których mowa w ust. 1, udzieli kierowcy bądź traktorzyście upomnienia. Udzielenie upomnienia zaznacza się we wkładce kontrolnej.

3. Wymierzając grzywnę organ kontroli drogowej może ponadto udzielić kierowcy bądź traktorzyście ostrzeżenia przez odłączenie jednego odcinka wkładki kontrolnej bądź wkładki traktorzysty; ostrzeżenie to jest uwidocznieniem we wkładce kontrolnej bądź wkładce traktorzysty faktu naruszenia przepisów drogowych.

4. Kierując sprawę do kolegium orzekającego organ kontroli drogowej udzieli kierowcy bądź traktorzyście ostrzeżenia przez odłączenie jednego odcinka wkładki kontrolnej bądź wkładki traktorzysty.

5. Poniżej podaje się, w jakich przypadkach zaleca się stosować grzywny w drodze mandatu karnego bez udzielenia ostrzeżenia albo z udzieleniem ostrzeżenia, w jakich zaś przypadkach kierować sprawę do kolegium orzekającego i udzielać ostrzeżenia:

Nakładanie grzywien na kierowców i traktorzystów.

I. Grzywnę w drodze mandatu karnego można nałożyć za następujące przekroczenia nie zagrażające bezpieczeństwu ruchu, a stanowiące poważniejsze naruszenie porządku ruchu:

- 1) za postój pojazdu utrudniający ruch innym pojazdom i na odcinkach ulic oznaczonych znakami zakazującymi postoju,
- 2) za zatrzymanie pojazdu w miejscach niedozwolonych, o ile to spowodowało utrudnienie ruchu,
- 3) za wjazd na skrzyżowanie ulic (dróg) podczas sygnału „Uwaga”,
- 4) za naruszenie zasad obowiązujących przy skręcaniu w prawą lub w lewą stronę bądź za inne zakłócenie ruchu na skrzyżowaniach ulic,
- 5) za brudne bądź niedostatecznie oświetlone albo nieczytelne (zniszczone) tablice ze znakami rejestracyjnymi lub próbnymi,
- 6) za zaniedbany wygląd pojazdu,
- 7) za niezabezpieczenie pozostawionego pojazdu przed uruchomieniem przez osoby niepowołane,
- 8) za następujące braki w wyposażeniu lub utrzymaniu pojazdu:
  - a) brak tłumika,
  - b) brak przyrządu sygnałowego,
  - c) brak lusterka wstecznego,
  - d) brak kierunkowskazów,
  - e) brak wycieraczki na szybie przedniej,
  - f) brak któregokolwiek ze świateł w okresie od zmierzchu do świtu (najaśnice-reflektory, postojowe, tylne) oraz o każdej porze dnia światła hamulcowego „stop”.

Nakładanie grzywien i udzielanie ostrzeżeń kierowcom i traktorzystom.

II. Grzywnę w drodze mandatu karnego z równoczesnym udzieleniem ostrzeżenia można nałożyć za następujące przekroczenia stanowiące poważniejsze naruszenie porządku i mogące zagrazić bezpieczeństwu ruchu:

- 1) za oddalenie się od pojazdu, gdy silnik pracuje,
- 2) za niestosowanie się do znaków drogowych,
- 3) za niestosowanie się do znaków dawanych przez umundurowane organy kontroli drogowej, regulujących bądź kontrolujących ruch drogowy, bądź niezatrzymanie pojazdu na sygnal „Stój”,
- 4) za przewożenie większej ilości osób ponad normę, określoną w dowodzie rejestracyjnym lub w specjalnym pozwoleniu, jeżeli to zagraża bezpieczeństwu ruchu,
- 5) za załadowanie pojazdu ciężarowego ponad normę ustaloną w dowodzie rejestracyjnym,
- 6) za używanie świateł oślepiających (najaśnic-reflektorów) w miastach,
- 7) za wjazd i zatrzymywanie pojazdu na chodniku (nie dotyczy to pojazdu wjeżdżającego do bramy),
- 8) za niezachowanie szczególnej ostrożności przed przystankami tramwajów i innych kolei na drogach, gdy na przystanku stoją lub do niego zbliżają się tramwaje lub pociągi,
- 9) za wyprzedzanie pojazdów bezszynowych z prawej strony,
- 10) za wyprzedzanie tramwaju z lewej strony, jeżeli tramwaj biegnie środkiem jezdni,
- 11) za nieostrożną lub szybką jazdę przez przejścia dla pieszych na jezdni i zagrożenie bezpieczeństwu pieszych,
- 12) za niezawiadomienie prezydium rady narodowej o zmianie miejsca zamieszkania — w terminie 14 dni od daty zmiany miejsca zamieszkania.

W razie wymierzenia grzywny w drodze mandatu karnego organ kontroli drogowej przesyła notatkę o wymierzeniu grzywny wraz z odcinkiem wkładki kontrolnej bądź wkładki traktorzysty do prezydium rady narodowej (wydział komunikacji drogowej) właściwej ze względu na miejsce zamieszkania kierowcy bądź traktorzysty.

Sporządzanie zawiadomienia do kolegium orzekającego z jednoczesnym udzieleniem ostrzeżenia kierowcom i traktorzystom.

III. Sporządzenie zawiadomienia do kolegium orzekającego z równoczesnym udzieleniem ostrzeżenia może nastąpić za przekroczenie stanowiące poważne zagrożenie bezpieczeństwa ruchu, np.:

- 1) za brak tablic ze znakami rejestracyjnymi lub próbnymi,
- 2) za niezmnieszenie szybkości pojazdu:
  - a) na skrzyżowaniach ulic (dróg) oraz w tych miejscach, gdzie droga nie jest widoczna na dostateczną odległość,
  - b) na odcinkach drogi, gdzie znajdują się wyznaczone przejścia dla pieszych przez jezdnię,
  - c) w razie przejeżdżania przez chodnik przy wjeździe do bramy,
  - d) przed przystankami tramwajów i innych kolei na drogach, gdy na przystanku stoją lub do niego zbliżają się tramwaje lub pociągi,
  - e) przy zbliżaniu się do przejazdu kolejowego w poziomie drogi,
  - f) przy mijaniu lub wyprzedzaniu pochodów, oddziałów wojskowych itp.,
  - g) przy skręcaniu w prawo podczas znaku „Stój” i nieprzepuszczenie pierwszej fali przechodniów,

- 3) za rozwijanie niedozwolonej i zagrażającej bezpieczeństwu szybkości w miejscach zabudowanych, o dużym ruchu pieszych,
- 4) za prowadzenie pojazdu bez posiadania odpowiedniego pozwolenia,
- 5) za używanie świateł oślepiających (najaśnic-reflektorów) na drogach poza miastem podczas mijania innego pojazdu,
- 6) za niezobcowanie na prawą stronę drogi na sygnal dany przez pojazd, który pragnie wyprzedzić,
- 7) za wyprzedzanie, jeżeli droga nie jest widoczna na dostateczną odległość oraz na zakrętach, skrzyżowaniach i przejazdach kolejowych,
- 8) za nieprzestrzeganie zasad pierwszeństwa przejazdu na skrzyżowaniach ulic (dróg).

Zawiadomienie do kolegium orzekającego, jednakże bez udzielenia ostrzeżenia, sporządza się w razie nieposiadania przez kierowcę bądź traktorzystę ważnego dowodu rejestracyjnego pojazdu, którym kieruje, bądź czasowego pozwolenia na kursowanie tego pojazdu albo w razie odmowy okazania tych dokumentów.

Po odłączeniu odcinka wkładki kontrolnej bądź wkładki traktorzysty organ kontroli drogowej sporządza zawiadomienie na druku według wzoru ustalonego obowiązującymi przepisami w 2 egzemplarzach przez kalkę; w zawiadomieniu opisuje czyn stanowiący naruszenie przepisów o ruchu drogowym, a egzemplarze zawiadomienia przesyła:

- 1) oryginał zawiadomienia — do prezydium rady narodowej (kolegium orzekające) właściwej ze względu na miejsce popełnienia czynu,
- 2) odpis zawiadomienia wraz z odcinkiem wkładki kontrolnej bądź wkładki traktorzysty — do prezydium rady narodowej (wydział komunikacji drogowej) właściwej ze względu na miejsce zamieszkania kierowcy bądź traktorzysty.

6. Zaleca się, aby prezydium wojewódzkich rad narodowych (Rad Narodowych w m. st. Warszawie i m. Łodzi) upoważniły kontrolerów ruchu drogowego do nakładania i ściągania grzywien w drodze mandatu karnego w zakresie wskazanym w ust. 5/I pkt 1 do 8 i w ust. 5/II pkt 1 do 12.

Udzielanie ostrzeżeń kierowcom i traktorzystom przez prezydium rad narodowych (wydziały komunikacji drogowej).

§ 4. 1. W razie gdy organ kontroli drogowej nie mógł udzielić ostrzeżenia kierowcy lub traktorzyście, powinien odnotować numer rejestracyjny (próbny) pojazdu celem sporządzenia zawiadomienia do kolegium (§ 3 ust. 5/III) i przesłania go do prezydium rady narodowej (wydział komunikacji drogowej) właściwej ze względu na rejestrację pojazdu.

2. Na podstawie zawiadomienia złożonego przez organy kontroli drogowej (ust. 1) prezydium rady narodowej (wydział komunikacji drogowej) udzieli kierowcy bądź traktorzyście ostrzeżenia i sprawę skieruje do kolegium orzekającego działającego przy prezydium rady narodowej właściwej ze względu na miejsce popełnienia czynu.

§ 5. Udzielenie ostrzeżenia zarówno przez organy kontroli drogowej, jak i przez prezydium właściwej rady narodowej, prezydium odnotuje w karcie ewidencyjnej kierowcy bądź traktorzysty.

§ 6. W razie udzielenia przez organy kontroli drogowej ostrzeżeń za naruszenie przepisów o ruchu drogowym, o których mowa w § 3 ust. 5/II i III, prezydium rady narodowej (wydział komunikacji drogowej) po otrzymaniu notatki (§ 3 ust. 5/II) lub zawiadomienia (§ 3 ust. 5/III) z odcinkiem wkładki kontrolnej może orzec:

- 1) zwrot odcinka wkładki kontrolnej bądź wkładki traktorzysty, jeżeli po zbadaniu sprawy stwierdzi, że udzielenie przez organy kontroli drogowej ostrzeżenia było niesłuszne,
- 2) odłączenie więcej niż jednego odcinka wkładki kontrolnej bądź wkładki traktorzysty,
  - a) jeżeli stwierdzi na podstawie akt ewidencyjnych, że kierowca bądź traktorzysta stale narusza przepisy o ruchu drogowym albo że kierowca bądź traktorzysta miał już cofnięte pozwolenie lub kartę traktorzysty,
  - b) jeżeli naruszenie przepisów spowodowało szczególnie niebezpieczne zagrożenie ruchu.

Zatrzymywanie pozwoleń i wkładek traktorzysty przez organy kontroli drogowej.

§ 7. 1. Organ kontroli drogowej obowiązany jest zatrzymać pozwolenie lub wkładkę traktorzysty:

- 1) jeżeli stwierdzi, że kierowca lub traktorzysta:
  - a) w czasie prowadzenia pojazdu albo w czasie okolicznościowego postoju pojazdu znajdował się w stanie wskazującym na użycie alkoholu albo innego podobnie działającego środka lub
  - b) spowodował wypadek z ludźmi, wskutek którego ofiara wypadku poniosła choćby lekkie uszkodzenie ciała, bądź wypadek, wskutek którego powstała szkoda materialna o wartości powyżej 300 zł, lub
  - c) po spowodowaniu wypadku drogowego nie udzielił pomocy ofiarom wypadku, lub
  - d) posiadający pozwolenie z wkładką kontrolną A lub B bądź wkładką traktorzysty A lub B, z której oddzielono już wszystkie odcinki, naruszył takie przepisy o ruchu drogowym, za których naruszenie powinien otrzymać dalsze ostrzeżenie, lub
  - e) zezwolił na prowadzenie pojazdu osobie będącej w stanie wskazującym na użycie alkoholu albo innego podobnie działającego środka bądź osobie nie posiadającej pozwolenia na prowadzenie takiego pojazdu, bądź osobie nie upoważnionej do prowadzenia danego pojazdu, choćby wskutek tego nie nastąpił wypadek drogowy, lub
  - f) przewozi pojazdem nie przeznaczonym do przewozów zarobkowych (publicznych) za opłatą osoby lub ładunek,

2) jeżeli stan techniczny prowadzonego przez kierowcę bądź traktorzystę pojazdu zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego z powodu:

- a) nadmiernego luzu w kierownicy lub
- b) braku lub niesprawnie działających hamulców (nożnych, ręcznych),

3) jeżeli kierowca bądź traktorzysta zobowiązany do posiadania karty drogowej pojazdu przewozi osobę nie uprawnioną inną trasą aniżeli wymienioną w karcie drogowej bądź ładunek nie wymieniony w tej karcie, a także w razie stwierdzenia, że kierowca pojazdu nie przeznaczonego do przewozu zarobkowego (publicznego) na trasie wymienionej w karcie drogowej przewozi za opłatą osoby lub ładunek.

2. W przypadkach uzasadniających zatrzymanie pozwolenia, o którym mowa w ust. 1, organ kontroli drogowej obowiązany jest pozostawić kierowcy wkładkę kontrolną do pozwolenia po odnotowaniu w niej miejscowości, daty i powodu zatrzymania pozwolenia oraz po zaopatrzeniu wkładki w podpis i wpisaniu swojego numeru służbowego, chyba że wyjątkowe okoliczności (np. nietrzeźwy stan kierowcy) wskazują, iż dalsze prowadzenie pojazdu zagrażałoby bezpieczeństwu publicznemu. W tym ostatnim przypadku pozostawienie wkładki kontrolnej może nastąpić po ustaniu tych okoliczności.

3. W przypadkach uzasadniających zatrzymanie wkładki traktorzysty, o których mowa w ust. 1, organ kontroli drogowej zatrzyma wkładkę traktorzysty, a pozostawi mu jedynie kartę traktorzysty.

4. Po zatrzymaniu pozwolenia bądź wkładki traktorzysty organ kontroli drogowej odeśle je bądź doręczy niezwłocznie (tak aby termin ważności wkładki był zachowany) prezydium rady narodowej (wydział komunikacji drogowej) miejsca zamieszkania kierowcy lub traktorzysty z pismem według wzoru stanowiącego załącznik do instrukcji, niezależnie od innych czynności, do których zobowiązany jest organ kontroli drogowej (zawiadomienie kolegium orzekającego bądź prokuratora itp.).

Zatrzymanie pozwolenia praktykanta przez organy kontroli drogowej.

§ 8. 1. Organ kontroli drogowej obowiązany jest zatrzymać pozwolenie praktykanta, jeżeli praktykant w czasie odbywania praktyki w prowadzeniu i obsłudze pojazdów znajdował się w stanie wskazującym na użycie alkoholu lub innego podobnie działającego środka.

2. Zatrzymane pozwolenie (ust. 1) organ kontroli drogowej przesyła do prezydium rady narodowej (wydział komunikacji drogowej), które wydało pozwolenie.

Postępowanie z zatrzymanym pozwoleniem, pozwoleniem praktykanta i wkładką traktorzysty.

§ 9. Po otrzymaniu pozwolenia, pozwolenia praktykanta albo wkładki traktorzysty wraz z zawiadomieniem o zatrzymaniu tego dokumentu prezydium rady narodowej (wydział komunikacji drogowej) zbada sprawę i wyda bezzwłocznie odpowiednią decyzję.

Zwrot zatrzymanego pozwolenia, pozwolenia praktykanta bądź wkładki traktorzysty.

§ 10. Zwrot pozwolenia z tą samą wkładką kontrolną bądź pozwolenia praktykanta, bądź wkładki traktorzysty na-

stępuje, jeżeli przeprowadzone postępowanie wykazało, że kierowca (praktykant) bądź traktorzysta nie naruszył przepisu, który by uzasadnił zamianę wkładki, zatrzymanie lub cofnięcie pozwolenia praktykanta, pozwolenia bądź wkładki traktorzysty.

§ 11. Zasady i tryb czasowego zatrzymywania oraz cofania pozwoleń, pozwoleń praktykanta i wkładek traktorzysty reguluje odrębna instrukcja.

Udzielanie ostrzeżeń, zatrzymywanie pozwoleń praktykanta, pozwoleń i wkładek traktorzysty i wymiana wkładek A na B praktykantom, kierowcom bądź traktorzystom wojskowym oraz pozostającym w służbie resortu spraw wewnętrznych i Komitetu do Spraw Bezpieczeństwa Publicznego.

§ 12. 1. Do zatrzymywania pozwoleń praktykantom i kierowcom w czynnej służbie wojskowej, prowadzącym wojskowe pojazdy mechaniczne, oraz do udzielania ostrzeżeń i wymiany wkładek kontrolnych A na B w stosunku do tych kierowców właściwe są organy wojskowe określone w przepisach wojskowych.

2. W razie stwierdzenia naruszenia przepisów o ruchu drogowym przez kierowców prowadzących wojskowe pojazdy mechaniczne organy kontroli drogowej obowiązane są do

zawiadomienia właściwych organów wojskowych (Szefostwa Służby Samochodowej Ministerstwa Obrony Narodowej albo szefostwa służby samochodowej właściwych okręgów wojskowych, Dowództwa Wojsk Lotniczych, Dowództwa Marynarki Wojennej) z równoczesnym podaniem daty, miejsca i rodzaju naruszenia przepisów drogowych oraz numeru rejestracyjnego pojazdu, bez dokonywania kontroli pojazdu.

3. Do zatrzymywania pozwoleń, udzielania ostrzeżeń i wymiany wkładek kontrolnych A na B w stosunku do kierowców w czynnej służbie wojskowej (bez względu na rodzaj i kategorię posiadanego przez nich pozwolenia) prowadzących nięwojskowe pojazdy mechaniczne właściwe są organy kontroli drogowej na ogólnych zasadach.

4. Udzielania ostrzeżeń bądź zatrzymania kierowcom lub traktorzystom pozostającym w służbie resortu spraw wewnętrznych i Komitetu do Spraw Bezpieczeństwa Publicznego pozwoleń bądź wkładki traktorzysty lub wymiany wkładki kontrolnej A na B bądź wkładki traktorzysty A na B dokonują organy tej służby, zawiadamiając prezydium rady narodowej (wydział komunikacji drogowej) o udzieleniu kierowcy bądź traktorzyście ostrzeżenia lub wymianie wkładki kontrolnej A na B bądź wkładki traktorzysty A na B.

§ 13. Instrukcja wchodzi w życie w miesiąc po ogłoszeniu.

Minister Transportu Drogowego i Lotniczego: J. Rustecki
Minister Spraw Wewnętrznych: W. Wicha

Załącznik do instrukcji Ministrów Transportu Drogowego i Lotniczego oraz Spraw Wewnętrznych z dnia 22 września 1956 r. (poz. 991).

(nazwa organu kontroli ruchu drogowego)

..... dnia ..... 195 .. r.

Prezydium Powiatowej (Miejskiej, Dzielnicowej)
Rady Narodowej
Wydział Komunikacji Drogowej
w .....

W dniu ..... zatrzymałem pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych kategorii ..... nr .....*), wkładkę kontrolną do karty traktorzysty nr .....*), wydane(a) przez Prezydium Powiatowej (Miejskiej, Dzielnicowej) Rady Narodowej w ..... na nazwisko ..... zamieszkałego(ej) w ..... za: ..... (opis czynu)

W związku z powyższym sprawę skierowałem do: .....

Przy niniejszym załączam:
zatrzymane pozwolenie kategorii ..... nr .....*),
zatrzymaną wkładkę kontrolną do karty traktorzysty nr .....*).

U w a g a : Pismo sporządza się w jednym egzemplarzu.

(nazwisko i imię oraz stanowisko i miejsce służbowe sporządzającego zawiadomienie)

*) Niepotrzebne skreślić.